

4 | **Vandali medzi nami**
Kto ničí náš spoločný majetok?

6 | **Ľadové mamuty**
Sabinovčania si užívali zimnú sezónu

11 | **Čo sa to deje?**
Prehľad najničivejších epidémií v ľudskej histórii

PRÍHOVOR

Vážení spoluobčania,

prihovám sa vám v tomto mimoriadne náročnom období, keď čelíme tvárou v tvár vážnej situácii. Rozsah a dosah prepuknutia choroby je ťažké predvídať. Koronavírus zatvoril školy, predškolské zariadenia, pozastavil kultúru, zrušil športové podujatia i v našom meste. Následky vážnej hrozby cítime všetci, zmenila rytmus nášho každodenného života, naše zvyky a stereotypy. Riziko na nás číha na každom kroku, no je na nás, aby sme svojím zodpovedným správaním chránili to najcennejšie, zdravie a životy nás aj našich najbližších. Realita ostatných dní našťastie ukázala, že vy, milí Sabinovčania, môžete byť príkladom. Príkladom v tom, že dodržiavate nariadené obmedzenia. Hoci je to pre mnohých z vás náročné, zostávate v bezpečí svojich domovov a chránite svoje rodiny. O novom víruse počujeme z rádia, denne si prečítame desiatky článkov, v televízii sa dozvedáme o vypredaných nemocničných rúškach, zatvorených hraniciach, či zrušených letoch. Strašiak menom koronavírus v týchto dňoch výrazne obmedzil našu slobodu. Sme však ešte len na začiatku pandémie, preto je dôležité minimalizovať pobyt medzi ľuďmi.

Je na nás, na každom jednotlivcovi ako táto pandémia bude prebiehať. Nezabúdajme stále na zvýšenú hygienu a mimoriadnu opatrnosť. Chceme ešte zdôrazniť, že vaše problémy sú zároveň aj tými našimi. Sme tu pre vás a v prípade potreby nás kedykoľvek kontaktujte. Osobitne prosím, vážení občania, nezabúdajme na tých najzraniteľnejších, na našich seniorov. Pýtajte sa ich, čo potrebujú, pomôžte im zabezpečiť potrebné lieky, prineste im nákup, zaujímajte sa o ich aktuálny zdravotný stav. Nevystavujte ich však, prosím, riziku nákazy. Práve starší ľudia nad 65 rokov sú totiž najohrozenejšou skupinou. To, že máte srdce na správnom mieste, som zaregistroval aj na sociálnych sieťach. Mnoho z vás nezištne ponúka pomocnú ruku. Staráte sa nielen o svojich blízkych, no ponúkate pomoc i cudzím. Nemálo z vás oprášilo šijacie stroje a ochotne vyrábate ochranné rúška. Zo srdca sa vám chcem poďakovať za vašu spolupatričnosť a súdržnosť, ktorú ste v tejto nefahkej situácii prejavili a prejavujete každý deň. Nepoľavujeme v boji, držíme spolu a v maximálnej možnej miere dodržiavajme nariadené pokyny. Kríza, ktorej momentálne čelíme, nás donútila spomaliť, zamyslieť sa nad uponáhľaným spôsobom nášho života. V kruhu svojich rodín sa teraz naliehavejšie zamýšľame nad morálnymi hodnotami. Vezmime si preto z týchto dní i akési poučenia do budúcnosti, zachovajme solidaritu a nezabúdajme na bližných. Patrí vám všetkým moja úprimná vďaka, najmä za vašu disciplinovanosť a zodpovednosť. V riziku ochorenia sme si všetci rovní, preto, prosím, nezabúdajte, rúško nie je hanba. Verím, že čoskoro sa ulice nášho krásneho mestečka opäť zapl-

ZÁPIS DO 1. ROČNÍKA - ZMENA

Oddelenie školstva MsÚ v Sabinove oznamuje, že v súlade s opatreniami vlády na zabránenie šíreniu koronavírusu a so schváleným VZN o určení miesta a času zápisu detí do 1. ročníka základných škôl v zriaďovateľskej pôsobnosti mesta sa miesto a čas zápisu nemení.

Zápis detí na plnenie povinnej školskej dochádzky v školskom roku 2020/2021 v ZŠ na Ul. Komenského aj v ZŠ na Ul. 17. novembra bude prebiehať v dňoch

20. – 21. 4. 2020
od 13.30 h do 16.30 h
v priestoroch základných škôl.

Zápis bude prebiehať bez prítomnosti detí. Rodičia sú povinní vstúpiť do škôl s rúškom na tvári. Na zápis je potrebné doniesť vlastný občiansky preukaz a rodný list dieťaťa.

Zápis dieťaťa do 1. ročníka základnej školy bude možné realizovať aj elektronicky. Bližšie informácie budú uvedené na webových stránkach základných škôl:

www.zsnovsab.edupage.org
a www.zskomsab.edupage.org.

nia, z ihrísk budeme znovu počuť radostný detský dňavot a naši seniori si na lavičke v parku vychutnajú pohľadanie jarných lúčov. Spolu to, Sabinovčania moji milí, zvládneme! Prajem vám veľa síl, trpezlivosti a hlavne pevné zdravie, ale i psychickú pohodu. ☀

Fenomén koronavírus

COVID-19 sa v posledných dňoch stal najpoužívanejším slovom v našom slovníku. Mysleli sme si, že pokiaľ je to záležitosť ďalekej Číny, že to nie je fenomén, ktorým by sme sa museli nutne zaoberať. Žiaľ, aktuálna situácia nás proti našej vôli prinútila viac si všimnúť zdravie našich blízkych a vo zvýšenej miere dbať o nás samých.

Juraj Vrábel ml.

Samotné ochorenie nazývané COVID-19 je infekcia dýchacích ciest spôsobená vírusom SARS-CoV-2. Vírus sa prenáša kvapôčkovou infekciou pri kašľaní, kýchaní alebo rozprávaní, ale aj kontaminovanými rukami. Ochorenie sa môže rozvinúť počas inkubačnej doby v trvaní 2-14 dní. V prípade, ak máte podozrenie na výskyt ochorenia COVID-19 a vyskytli sa u Vás príznaky, ako napríklad kašeľ, bolesti hrdla, dýchavičnosť, horúčka a zároveň počas uplynulých 14 dní ste navštívili krajinu s potvrdeným výskytom tohto ochorenia, alebo ste boli v kontakte s osobou pozitívnu na koronavírus, odporúčame postupovať nasledovne:

- telefonicky kontaktujte svojho ošetrojúceho lekára alebo operačné stredisko,
- informujte ho o svojom zdravotnom stave a cestovateľskej anamnéze,
- nechodte priamo do ambulancie všeobecného lekára a do nemocnice z dôvodu možného šírenia nákazy,
- po konzultácii s lekárom postupujte podľa telefonických pokynov.

V prípade, že máte akékoľvek otázky, kontaktujte odborníkov. Odborníci sú vám k dispozícii. Počas mimoriadnej situácie sú zriadené infolinky, ktoré sú funkčné 24 hodín denne, 7 dní v týždni. Ide o **Národné centrum zdravotníckych informácií s telefónnym číslom 0800 221 234**. Ďalej je to číslo na **Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Prešove s telefónnym číslom 0911 908 823**. K dispozícii je aj e - mailový kontakt: nyvkoronavirus@uvzsr.sk. Vírus samotný bol identifikovaný koncom decembra 2019 v čínskom meste WU-CHAN. Ani samotní vedci nedokázali s presnosťou ur-

čiť prognózu, kedy sa toto ochorenie dostane aj do Európy a zasiahne nás v plnom rozsahu. Január bol v našich zemepisných šírkach relatívne pokojný, bolo to obdobie očakávania, no nedotklo sa to nijako našich životov, keďže sme ešte nepociťovali obmedzenia v bežnom zaužívanom životnom štýle. Pri množstve cestujúcich ľudí po celom svete a veľkom počte lyžiarov na talianskych svahoch sa to však dalo očakávať. Prvý potvrdený prípad však neprišiel z Talianska, ale z Francúzska. 25. januára 2020 táto krajina ohlásila prvý prípad tohto ochorenia. V Číne už mali v tom čase vyše 40 mŕtvych. Prvých nakazených v Európe sme očakávali s napätím. Avšak slová profesora Krčméryho, ktorý je našou najväčšou vedeckou kapacitou v danej oblasti, boli varovné. Podľa neho sa Európa a Slovensko mali pripraviť viac. V ten deň aj USA potvrdili dvoch infikovaných ľudí a prvý prípad mala aj Austrália. Na Slovensku sa po týchto udalostiach začali vykonávať prvé predbežné opatrenia. Ešte 27. januára 2020 na Ministerstve zdravotníctva SR zasadol krízový štáb. Zatiaľ na ministerstve zdravotníctva. V mesiaci február boli jarné prázdniny, pričom veľa ľudí cestovalo. Tieto presuny boli rizikové a prognóza reálne rákala so zavlečením nákazy aj na naše územie. Choroba sa rozšírila v piatok 6. marca 2020, kedy bol potvrdený prvý prípad v Bratislavskom kraji. V sobotu boli potvrdené ďalšie tri prípady a v nedeľu bolo k dopoludňajším hodinám potvrdených päť prípadov, v podvečerných hodinách ich počet stúpol na sedem.

V pondelok 9. marca 2020 v Sabinove prvýkrát zasadol krízový štáb a v súčinnosti so všetkými zložkami prijal opatrenia, ktoré však boli časovo náročné, keďže sa situácia

menila doslova z minúty na minútu a vyžadovala si najmä dôsledné monitorovanie situácie a jej prispôsobovanie sa aktuálnym skutočnostiam. Zrušili sa všetky hromadné podujatia športovej, kultúrnej, spoločenskej či inej povahy v organizáciách v zriaďovateľskej pôsobnosti mesta Sabinov. Zatvorili sa mestské kultúrne stredisko, KC Na korze, mestská knižnica, Kino Torysa, zimný štadión a mestská športová hala. V oblasti školstva sa postupne prerušila krúžková činnosť v základných školách, prevádzka základnej umeleckej školy a centra voľného času a od 12. marca aj prevádzka oboch základných škôl. V oblasti sociálnych služieb sa zakázali návštevy v Centre sociálnych služieb v Sabinove. Spočiatku sa obedy vydávali a rozvážali v normálnom režime, cudzí stravníci nemohli obedovať v jedálni CSS, ale museli si obedy odnášať. Ale z dôvodu zníženia personálnych kapacít (OČR, povinná karanténa) a zníženia rizika kontaminácie výdajného miesta muselo mesto od 16. marca pristúpiť k obmedzeniu varenia obedov iba pre klientov umiestnených v zariadení. Obmedzenia museli byť prijaté aj na Mestskom úrade v Sabinove. Zrušili sa všetky školenia a služobné cesty, pre verejnosť sa odporučil využívať s mestom bezhotovostný platobný styk, na mestskom úrade sa obmedzili úradné hodiny a režim pre stránky len vo vymedzených priestoroch centra pre občanov a pracoviska matriky.

Opatrenia mali dopad aj na rokovanie samosprávnych orgánov, keďže sa dočasne pozastavilo zasadanie komisií mestského zastupiteľstva a mestskej rady.

Dňa 11. marca bolo potvrdených desať prípadov. V tento deň navštívil mestský úrad Štefan Kuruc, epidemiológ nemocnice v Poprade. Vedenie mesta informoval o doterajšom priebehu ochorenia na Slovensku a poskytol cenné rady ako postupovať v kritickej situácii. Dňa 12. marca bolo okolo 12. hodiny potvrdených ďalších 6 prípadov. Po 18. hodine pribudlo ďalších 5 prípadov. Ako vidieť z daných ukazovateľov, tak na Slovensku táto pandémia mala mierne priebehu, ak to porovnáme so situáciou v iných štátoch, najmä Taliansku a Španielsku.

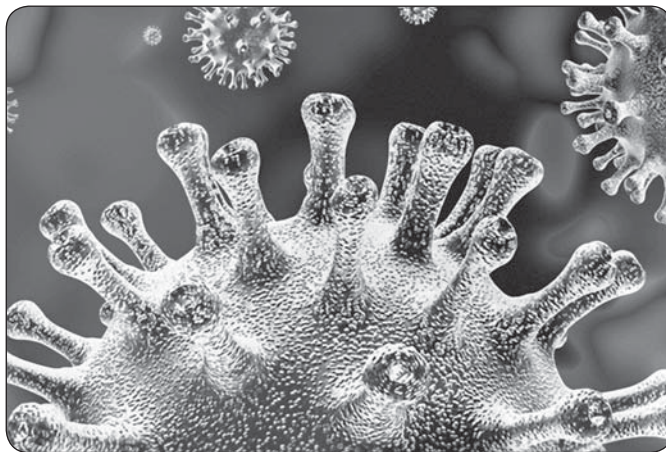
Dňa 12. marca 2020 zasadal Ústredný krízový štáb SR, na ktorom boli prijaté zásadné opatrenia, ktoré v novodobých dejinách Slovenska nemali obdoby, a to najmä zatvorenie všetkých troch medzinárodných letísk, povinná 14-dňová karanténa pre ľudí s trvalým alebo prechodným pobytom v SR, ktorí sa vrátia zo zahraničia, zatvorenie všetkých škôl a školských zariadení, zavedenie dočasných hraničných kontrol so všetkými susednými štátmi s výnimkou Poľskej republiky, obmedzenie medzinárodnej a vnútroštátnej vlakovkej i autobusovej prepravy, zatvorenie barov, voľnočasových zariadení a priestorov (lyžiarskych stredísk, wellness

Pokračovanie zo s. 2 »

centier, fitnesscentier, zábavných parkov a aquaparkov), zatvorenie sociálnych a kultúrnych zariadení, obmedzená prevádzka obchodných centier - cez víkend bude možné nakúpiť len potraviny, lieky a drogériu, obmedzenie úradných hodín klientských centier, potvrdenie zákazu návštevy nemocníc a zákaz organizovania hromadných podujatí športovej, kultúrnej, spoločenskej či inej povahy.

Mesto Sabinov o týchto krokoch informovalo svojich občanov na webovom sídle mesta, ale aj na sociálnej sieti. Samospráva sledovala aj miesta a podujatia, kde sa dalo predpokladať väčšie zhlukovanie našich obyvateľov. Po dohovore s cirkvami pôsobiacimi v meste sme informovali veriacich s prosbou, aby nenavštevovali kostoly. Po dohode s vedením Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny sme informovali klientov tejto inštitúcie, aby svoju agendu, pokiaľ je to možné, vybavili telefonicky a aby svoj pohyb na verejnosti znížili na nevyhnutné minimum. So spoločnosťou Marius Pedersen sme

zase informovali občanov o uzatvorení zberných dvorov až do odvolania, pričom aj aktivitu, ktorú poznáme pod názvom jaré upratovanie, sme preložili neurčito.

Zastavenie riadneho chodu života sa dotklo uzavretia škôl a vzdelávacích zariadení, odvolaní kultúrnych podujatí, či ich úplne zrušenie, v lepšom prípade časový presun. Všetky akcie v mestskej športovej hale, na zimnom štadióne, filmy v kinách, či kultúrne akcie v MsKS a KC Na korze budú tými, ktoré nám síce budú chýbať, no veríme, že po úspešnom prekonaní tejto epidémie si ich budeme o to viac vážiť.

V súlade so zasadnutiami Ústredného krízového štá-

bu SR pristupuje samospráva mesta Sabinov k mnohým ďalším mimoriadnym opatreniam, ktoré sú vždy uverejnené na webovom sídle mesta www.sabinov.sk, na sociálnych sieťach a prostredníctvom mobilnej aplikácie ROZaNA. Obyvateľom mesta odporúčame pravidelne sledovať špeciálnu stránku venovanú výskytu koronavírusu na Slovensku www.korona.gov.sk a stránku Úradu verejného zdravotníctva SR www.uvzsr.sk.

Hoci mnohé obecné a mestské úrady na Slovensku sú pre verejnosť úplne uzatvorené, vedenie mesta nechcelo ísť touto cestou aj v našom meste a za prísneho hygienického a bezpečnostného režimu

mestský úrad funguje naďalej, pokiaľ to nezmení rozhodnutie iného štátneho orgánu. Vzhľadom na odporúčanie MV SR ohľadom obmedzenia úradných/stránkových hodín pri zabezpečovaní preneseného výkonu štátnej správy boli s účinnosťou od 16.3.2020 upravené JEDNOTNÉ ÚRADNÉ HODINY pre celý Mestský úrad v Sabinove počas pracovných dní **Pondelok - Piatok v čase 8.00 - 11.00 h.** V záujme ochrany verejného zdravia odporúčame obyvateľom, aby svoje záležitosti vybavovali predovšetkým telefonicky, písomne alebo emailom.

Tieto bolestné opatrenia nie sú bezúčelové. Sú investíciou do budúcnosti. Ak sociálny kontakt obmedzíme teraz, môžeme si ho po úspešnom prekonaní krízy nielen vynahradiť, ale už dnes je jasné, že to zmení aj náš postoj ku každodenným veciam. Možno aj toto nešťastie bolo potrebné na to, aby si človek začal vážiť samozrejme veci, ktoré odrazu samozrejme nie sú. No život v meste pokračuje v nevyhnutnej miere tak, aby sme čo najskôr prekonali nielen aktuálny stav, ale aj neodvratné dopady pandémie. «

OZNAM – PONUKA

Mesto Sabinov v zmysle zákona č. 258/2009 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon SNR č. 138/1991 Zb. o majetku obcí v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení niektorých zákonov a podľa § 281 zákona č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník v znení neskorších predpisov

VYHLASUJE

- predĺženie lehoty na predkladanie súťažných návrhov do obchodnej verejnej

súťaže o najvhodnejší návrh na uzatvorenie zmluvy na predaj motorového vozidla značky **OPEL COMBO-C SB 360 AN do 16.4.2020 do 13.00 h.**

Bližšie informácie ohľadom predĺženia lehoty na predkladanie súťažných návrhov do obchodnej verejnej súťaže nájdete na stránke mesta www.sabinov.sk, príp. kontaktujte sa na tel. čís. 051 48 80 423, 0905 789 515.

ZÁMER PRIAMEHO PRENÁJMU MAJETKU MESTA SABINOV

(zvereného do správy Mestského kultúrneho strediska v Sabinove)

Mestské kultúrne stredisko v Sabinove (ďalej len „MsKS“) v súlade s § 9a ods. 9 v spojitosti s § 9a ods. 5 zákona č. 138/1991 Zb. o majetku obcí v znení neskorších predpisov vyhlasuje **PREDĹŽENIE LEHOTY NA PREDKLADANIE** zámeru priameho prenájmu majetku mesta Sabinov v správe MsKS:

Predmet nájmu: predajné plochy č. 1 až 6 v areáli Mestského kúpaliska v Sabinove.

K uvedeným predmetom nájmu môžu prípadní záujemcovia písomne predložiť cenovú ponuku najneskôr v lehote do

17.4.2020 do 15.00 h. Cenová ponuka zaslaná poštou musí byť najneskôr 17.04.2020 už zapísaná v registratúrnom denníku MsKS. Cenovú ponuku je potrebné zaslať na adresu: Mestské kultúrne stredisko v Sabinove, Ul. Janka Borodáča 18, 083 01 Sabinov, s vyznačením: „**Neotvárať - Zámer prenájmu nehnuteľností – Mestské kúpalisko plocha č. ...**“.

Predmet nájmu: predajné plochy č. 1 až 6 v areáli Mestského kúpaliska v Sabinove.

Viac informácií ohľadom priameho zámeru nájdete na stránke www.kulturnestredisko.sk.

SENIOR KLUB

Bohužiaľ, momentálny vývoj kvôli pandémie koronavírusu naznačuje, že izolácia seniorov bude pre zachovanie zdravia nevyhnutná a je vysoko pravdepodobné, že bude nutné zachovávať obmedzený osobný kontakt možno ešte niekoľko týždňov. Senior klub zostane aj naďalej zatvorený do odvolania. O spustení do prevádzky Vás budeme informovať formou oznámenia na webovej stránke mesta. Činnosť však bude zameraná len na aktivity v klube.

Bližšie informácie u p. Sedlákovej, tel. 0908 977 760.

Vzdelávanie zamestnancov samospráv s prepojením na príklady dobrej praxe

Juraj Vrábel ml., foto: archív MsÚ

Pod týmto na prvý pohľad zložitým názvom sa skrýva nielen pomenovanie projektu, ale aj aktivita, ktorá priblíži samosprávu bližšie k jej cieľovej skupine - k občanom mesta. Úradníci absolvujú školenie pre zlepšenie komunikácie s občanom. Ich vzdelanie pre oddelenie, v ktorom pracujú je vecou odbornosti, no pre samotnú komunikáciu je niekedy potrebné používať aj zručnosti, ktoré zahŕňajú spôsob vedenia dialógu či motiváciu. Vo Veľkom Šariši sa preto 28. februára 2020 začalo vzdelávanie, ktoré je určené úradníkom pre skvalitnenie komunikácie, či zvládanie náročných situácií na úrade.

Taktiež ich môže motivovať pre zlepšenie vlastnej práce zamestnanca samosprávy. Výsledkom daného projektu bude knižná publikácia, ktorá bude slúžiť ako návod

ostatným samosprávam. Lektori na tomto školení sú vysokoškolskí pedagógovia, či psychológovia. Tí sa v jednotlivých vyučovacích blokoch zamerajú na to, aby za-

mestnanci úradu vedeli, ako sa majú správať k občanom – svojim vlastným klientom. Život občas prinesie aj náročné, ba až konfliktné situácie. Aj na tieto, skôr mimoriadne javy, pripravia lektori našich úradníkov. Cieľom je samozrejme pozitívny klientský vzťah medzi zamestnancom úradu a samotným občanom. Školenia prebiehajú v malých skupinách interaktívnou formou. Školitelia sú z Fakulty manažmentu Prešovskej univerzity. Modulové cvičenia budú ukončené v letných mesiacoch. Projekt je spolufinancovaný z prostriedkov Európskeho fondu regionálneho rozvoja (85 %) v rámci Programu cezhraničnej spolupráce Interreg V-A Poľsko - Slovensko 2014 - 2020 (5%) a štátneho rozpočtu Slovenskej republiky (10 %). Mesto Sabinov v súvislosti s týmto projektom nemá žiadne výdavky. ‹‹

NEPOUČITEĽNÍ...

Vo februárovom čísle sme vás informovali o tom, či by nebolo načase obnoviť rubriku o vandalskej kronike ako kedysi, pred vyše dvadsiatimi rokmi. Iste, ideálne by bolo vôbec ju nezavádzať. No nie sme naivní a vieme, že tento jav tak skoro z našej spoločnosti nevyimizne.

Juraj Vrábel ml., foto: archív MsÚ

Pri osádzaní lavičiek sa dalo predpokladať, že zopár zvlášť aktívnych jedincov nebude mať čo robiť a lavičky postrieka sprejom. Iste, aj to je veľká škoda, dokonca úplne zbytočná. Pracovníci, ktorí sa starajú o estetický vzhľad mesta musia venovať čas, energiu a finančné prostriedky na čistenie, hoci by ju mohli nasmerovať inde, lepšie a najmä v prospech nás všetkých na iné činnosti. No posledný zámerný vandalský útok na nové lavičky prekračuje hranice akéhokoľvek normálneho myslenia. Je prerazením pomyselného dna. O čo vôbec ide? Počas volebného víkendu niekomu chýbal drevený hranol, ktorý mal slúžiť ako opierka. Zrejme sa jeho dĺžka pozdávala súčasnému majiteľovi, ktorý došiel s pílkou a predmetný kus si jednoducho odrezal! Skutok

má dokonca istý znak elegancie v tom, aby škoda nebola privysoká. Majiteľ opierky nám totiž nechal skrutku. Máme to chápať ako veľkorytosť? Alebo ako recesiu – veď nech je sranda, že? Vyzerá to ako ponechaný náboj po mafiánskej poprave. Popravené však boli dobré mravy a elementárna slušnosť, úcta k iným a sebe samému. Aký príklad dávame sebe navzájom a kam sme sa to vlastne dostali? Z iného súdka je, že z hotelov a ubytovní pravidel-

ne miznú žiarovky, či monočlánky do diaľkových ovládačov. To svedčí o spoločnosti, ktorá na jednej strane karhá slovné politikov, že sú nemorálni, no kríza týchto hodnôt preniká aj medzi tých, ktorí nás nereprezentujú, medzi nás samých, ktorí ich kritizujeme. A zároveň sa môžeme pýtať aj druhú vec. To si nikto človeka, ktorý skúša svoje

píľčicke zručnosti na verejnom majetku nevšimol? Je tak ťažké zavolať policajnú hliadku? Nie. Namiesto toho sa množia ponosy typu, kde bola polícia, veď mala konať. Hliadku nemožno postaviť ku každému verejnoprospešnému zariadeniu. Muži zákona sa v čase páchania tejto protispoločenskej činnosti môžu nachádzať kdekoľvek v obvode. Alebo okoloidúcich premohol strach? Veď popílenie lavičky muselo byť počut' široko-dáľeko. Po tomto incidente si už naozaj nemôžeme byť istí tým, ako dlho nám lavičky poslúžia. Cyklisti, mamky s kočiarom si nebudú zrejme mať kde oddýchnuť. A to všetko kvôli hlúpemu vandalizmu. Je načase vážne sa zamyslieť, ako budeme využívať veci určené nám všetkým... ‹‹

Policajný zbor vyzýva občanov k zvýšenej opatrnosti na cestách

Okresné riaditeľstvo policajného zboru Prešov

V minulom roku 2019 zomrelo na cestách v Prešovskom kraji až 27 ľudí. Šlo o zbytočné úmrtia, ktorým sa dalo predísť zvýšenou opatrnosťou, či dodržiavaním pravidiel cestnej premávky. Vodiči si neuvedomujú, že auto je svojím spôsobom nielen prostriedok na komfortné cestovanie, ale aj zbraňou, ktorou môžu zabiť aj tých najzraniteľnejších. V tomto prípade hovoríme konkrétne o siedmich chodcoch, ktorí našli v roku 2019 smrť pod kolesami áut. Teda nielen vodičom, ale aj nezodpovedným chodcom treba neustále pripomínať, aby lepšie pristupovali k používaniu reflexných prvkov, ak

už je ich pohyb na vozovke nevyhnutný. Nárast počtu úmrtí chodcov je aj preto alarmujúci, že nezodpovedne pristupujú k vlastnému životu a zdraviu a ohrozujú tak aj vodičov.

Z analýz vyplynulo, že prevažná časť tragických nehôd sa stala za zníženej viditeľnosti v obci a všetky mimo prie-

chodu pre chodcov, preto je dôležité používať reflexné prvky za zníženej viditeľnosti na cestách (pásiky, vesty, nálepky).

Pri prechádzaní cez cestu treba prednostne použiť priechod pre chodcov, nevstupovať na vozovku, ak prichádza rýchlejšie idúce vozidlo, neprechádzať jednotlivito, ale v skupinkách, taktiež nevstupovať na vozovku, ak nie je možné cez ňu bezpečne prejsť, neprekonávať zábradlie ani iné zábrany, bezdôvodne sa nezdržiavať a nezastavovať po vstupe na vozovku.

Reflexné prvky umiestnite najlepšie ku koncu rukávov, blízko ku kolenám, do úrovne pásu a v priestore čo najbližšie k stredu vozovky. Predchádzajte tomu, aby dopravná nehoda zmenila v zlomku sekundy Váš život a životy Vašich blízkych. «

Zabezpečenie ochrany lesov pred požiarmi a opatrenia pred vypaľovaním trávy a suchých porastov v roku 2020

Lubomír Kijovský – samostatný inšpektor oddelenia požiarnej prevencie OR HaZZ v Prešove

Požiare v jarnom období každoročne spôsobujú nielen materiálne, ale aj nezanedbateľné ekologické škody, pričom obnova požiarom zničených lesných porastov predstavuje dlhodobý proces. Je to obdobie charakteristické zvýšenou pracovnou aktivitou pri odstraňovaní starých zvyškov suchej trávy, lístia, porastov a rôznych odpadkov. Tieto práce si niektorí nezodpovední občania uľahčujú tým, že vypaľujú suchú trávu, zakladajú ohne v lesoch, okolo lesných porastov a v ich blízkosti. Nebezpečenstvo vzniku požiaru vytvára aj odhodená neuhášená cigareta a hlavne hra detí so zápalkami, ktoré sú častou príčinou vzniku požiarov. Nech je pre nás všetkých varovaním, že mesiace marec a apríl dlhodobo patria medzi mesiace, keď horí najčastejšie.

V lesnom hospodárstve v okrese Sabinov boli zaznamenané tri lesné požiare v katastrálnom území mesta Lipany a obci Ľutina a Olejníkov. Priame škody boli vyčíslené na 200 € a uchránené hodnoty za 2300 €.

Hasiči z hasičských staníc Sabinov a Lipany, Okresného riaditeľstva Hasičského a záchranného zboru v Prešove zasahovali pri 70 požiaroch v ostatnom prírodnom prostredí, čo je v porovnaní s rovnakým obdobím v minulom roku o 23 požiarov viac. V 53 prípadoch príčinou vzniku požiarov bolo vypaľovanie trávy a suchých porastov, čo je v porovnaní s predchádzajúcim rokom o 21 požiarov viac. Priame škody boli vyčíslené na 1 105 €.

Každoročne sa opakujúcim javom je vypaľovanie porastov bylín, kríkov, stromov a zakladanie ohňa v priestoroch alebo miestach, kde by mohlo dôjsť k jeho rozšíreniu.

Okresné riaditeľstvo Hasičského a záchranného zboru v Prešove sa obracia s výzvou k aktívnej spolupráci na všetkých občanov, rešpektovať zákon o ochrane pred požiarmi, nevypaľovať porasty bylín, kríkov a stromov, nefajčiť v lesoch a nezakladať oheň v priestoroch, alebo na miestach, kde môže dôjsť k jeho rozšíreniu. Spoločným úsilím pri predchádzaní vzniku požiarov v prírodnom prostredí, pri dodržiavaní všetkých zásad protipožiarnej bezpečnosti, pri činnostiach spojených so zvýšeným nebezpečenstvom vzniku požiaru, alebo v čase zvýšeného nebezpečenstva vzniku požiaru chceme chrániť nielen lesy, ale aj Vaše životy, zdravie a majetok. «

Dezinfekcia priestorov Polikliniky v Sabinove

Juraj Vrábel ml., foto: Marián Hudáček

Poliklinika v Sabinove vzhľadom na mimoriadnu situáciu v krajine pristúpila k nevyhnutným opatreniam, ktoré boli potrebné pre spomalenie šírenia nákazy spôsobenej vírusom COVID – 19. Pracovníci polikliniky zareagovali na stav v našom zdravotníckom zariadení, kontaktovali špecializovaný tím a polymérovou dezinfekciou priestorov Polikliniky Sabinov, n.o. a sanitných vozidiel eliminovali v dostupnej miere šírenie nákazy. Predmetná metóda výrazne znižuje bakteriálne a vírusové zaťaženie čakární a ambulancií a jej efekt môže trvať aj niekoľko týždňov. Táto dezinfekcia bola vykonaná profesionálnou firmou v priestoroch polikliniky dňa 16.3.2020. Za tento zodpovedný a skorý prístup ďakujeme všetkým, ktorí sa na ňom podieľali. «

Okresné kolo v stolnom tenise družstiev seniorov.

Z poverenia Okresnej rady Jednoty dôchodcov Slovenska Sabinov, naša Základná organizácia JDS Sabinov organizovala okresné kolo v stolnom tenise družstiev seniorov. Toto športové podujatie sa konalo 22.2.2020 v telocvični ZŠ na Ul. Komenského v Sabinove. Okresného kola v stolnom tenise sa zúčastnilo sedem družstiev. JDS Sabinov nominovalo 3 družstvá /A,B,C/, JDS Šarišské Michaľany dve družstvá /A,B/, JDS Jarovnice a JDS Lipany po jednom družstve.

A. Tekel, foto: archív JDS

Všetkých účastníkov privítala Eva Arvayová, predsedníčka ZO JDS v Sabinove a podpredsedníčka OR Sabinov. Popriala im veľa športových úspechov, príjemných zážitkov a inšpirácie do života. Predseda organizačného štábu A. Tekel oboznámil prítomných s technickými zásadami súťaže a otvoril okresné kolo v stolnom tenise. Veľkým pozitívom okresného kola je stúpajúca

kalita úrovne hry jednotlivých zápasov i stretnutí družstiev. Je to spôsobené poctivou prípravou hráčov a hráčiek, ako aj príchodom ďalších /ešte stále aktívnych/ stolných tenistov – M. Andrus, A. Červeňák, P. Kostráb, R. Hatala. Celá súťaž sa niesla v priateľskom duchu v rámci fair-play.

Po bojoch v skupinách nasledovali súboje o umiestnenie a v konečnom súčte boli stanovené takéto výsledky:

1. miesto: JDS Jarovnice /P. Kostráb, R. Hatala, A. Onderčo/
2. miesto: JDS Sabinov "B" /A. Tekel, Š. Liščinský, M. Molová/
3. miesto: JDS Sabinov "A" /M. Andrus, P. Arvay, M. Baňasová/

Ďakujeme OR JDS, ZŠ na Ul. Komenského, organizačnému výboru ZO JDS Sabinov a hlavne „naším dobrovoľníčkam“!!!

Tešíme sa na ďalšie stretnutia a prajeme všetkým seniorom pevné zdravie a dobrú športovú formu. <<

Ľadových MAMUTOV je čoraz viac...

My sa zimy nebojíme,
nemáme z nej strach!

S odvahou si zaplaváme
v ľadových vodách!

No tak plávaj, plávaj!
Kľudne dýchaj!

Vydržíš to, len sa nevzdávaj!

Hudba a text: Martin Babjak

Počet priaznivcov otužovania každým rokom stúpa. Otužilci v chladných dňoch prichádzajú k jazerám, priehradám a vodným tokom a ponárajú sa do ich ľadových vôd. Studená voda sa pre nich stáva súčasťou ich života, ktorá zocelí ako ich zdravie, tak aj dušu. Pre dlhodobých otužilcov je otužovanie a zimné plávanie zvykom a spôsobom životného štýlu. Pre začiatočníkov je predovšetkým vecou psychiky, aj keď zdanlivo telo trpí viac ako myseľ. Dobrý pocit z prekonania chladu a strachu v počiatkoch sa následne vráti v podobe benefitov.

Katarína Kurucová, foto: Gabriel Pavlík

Aj u nás v Sabinove sa rozrástla skupina Ľadových MAMUTOV, ktorá sa v tejto sezóne pravidelne stretávala od

októbra minulého roku pri rybníkoch v Orkucanoch. Každý sa po svojich rodinných a pracovných povinnostiach tešil na spoločné stretnutia v stredu večer, či cez víkend, kedy sme si spoločne zaplávali. Sme radi, že sa skupina rozrástla aj o početné zastúpenie žien – Ľadových MAMUTIEK...:-)

Sabinov sme taktiež reprezentovali aj na spoločných stretnutiach otužilcov a nadšencov studenej vody ďalších klubov Slovenska (Ľadové Labute Čaňa, Šíravské bobry, Košické tulene a mnoho ďalších). V rámci jednej z týchto akcií sa nám podarilo získať jednu z hlavných cien a to víkendový zimný pobyt WIM HOF METHOD – kurz s certifikovaným inštruktorom, na Zemplínskej Šírave. Táto metóda je postavená na troch pilieroch, ktorými sú dýchanie, chladová terapia a nastavenie mysle. Tento pobyt Ľadové MAMUTY spoločne odovzdali jednému z prvých otužilcov a zakladateľov klubu v Sabinove – Jozefovi Feckovi. Prajeme

mu príjemný pobyt plný zážitkov, oddychu a relaxu...

V závere sezóny sme uskutočnili spoločné stretnutie všetkých otužilcov Sabinova. Stretli sme sa 1. marca 2020, opäť pri chladných vodách rybníkov v Orkucanoch. Milo nás prekvapila veľká účasť a záujem o túto akciu. Po úvodnom privítaní, príhovore pána viceprimátora už zaznela spoločná hymna otužilcov a následný vstup do vody skoro tridsiatky otužilcov. O niečo viac priateľov a obdivovateľov ich podporovalo z brehov rybníka. Spoločné stretnutie sme ukončili spoločným pohostením účastníkov. Týmto by sme sa chceli všetkým usporiadateľom, otužilcom a podporovateľom veľmi pekne poďakovať.

Už teraz sa tešíme na ďalšiu sezónu a stretnutia priaznivcov ľadových vôd.

Kontakt: ladovemamuty@gmail.com

BUĎ MAMUT I MAMUTKA! <<

Liga Mammal v Sabinove

Domáci klub MMA Sabinov dňa 29.2.2020 usporiadal 14. kolo amatérskej ligy Mammal. Každý mesiac sa koná jedno kolo v inom meste, zápasníci zbierajú body a na konci sezóny sa koná finálové kolo o tituly v jednotlivých vekových a váhových kategóriách. Keďže z domáceho klubu štartovali až ôsmi chlapci, dalo sa očakávať, že v hľadisku budú mať veľkú podporu. Keď som sa asi pred rokom pohrával s myšlienkou uskutočniť to kolo v Sabinove, mojím hlavným cieľom bolo ukázať širokej verejnosti tento šport, ktorý napreduje veľkou rýchlosťou, v našom meste. A to sa aj podarilo. Svedčila o tom už od prvého zápasu zaplnená športová hala do posledného miesta.

Viliam Demko, tréner klubu MMA - Sabinov,
foto: archív klubu

Chlapci z domáceho klubu pri nástupe do oktagonu zažili veľký aplauz, ktorý si užívali a podávali vynikajúce výkony. Keď vám rozhodca zdvihne ruku na konci zápasu je to pocit, ktorý sa len ťažko opisuje. Z desiatich zápasov sme mali len dve prehry, dve remízy a šesť výhier. To svedčí o tom, že chlapci sa skutočne poctivo pripravovali, za čo im patrí veľké poďakovanie. Je mi ctou pracovať s chlapcami, ktorí sa v príprave dokážu obetovať a na slovo počúvať trénera, lebo MMA je o veľkej zodpovednosti voči nim aj ich rodičom.

Samozrejme veľké poďakovanie patrí sponzorom PIL-STAV, Prometeo, Promont, Hotel Torysa, KSK team, MILK-AGRO, Sergio, Sarňak DejaVu, Daniel Gľaba, Molky, Martin Kollár, Michal Drobňák, Pavol Gabzdil, SBDK, David Kostolník, Fero Kostolník. Taktiež všetkým chlapcom, ktorí zabezpečovali chod súťaže - zvládli to na jednotku.

Tak ako v každom športe, aj v MMA sa nájdu tí, ktorí tomuto športu neholdujú a majú pochybnosti. Ale touto akciou sme im ukázali MMA v dobrom svetle, že je to šport ako každý iný a zaslúži si

úctu. Pán primátor Michal Repaský bol jedným z tých, ktorý stál pri nás a podporoval nás, aj keď sa vyskytli menšie problémy, no veľmi nám pomohol. To, že nás svojou prítomnosťou podporoval od samého začiatku až do konca a neskutočne fandil našim bojovníkom, si veľmi vážime. Na záver ďakujem aj Rastovi Antolovi, s ktorým sme to všetko plánovali a hlavne zháňali peniaze, lebo to nebola lacná záležitosť. Taktiež mojej pravej ruke Marekovi Havrilovi, ktorý mi pomáhal a pomáha s tréningami, keďže pracujem aj ako tréner karate a mám nabitý program, lebo pred prípravou na zápas trénujeme skoro každý deň. Rodičom by som odporučil, že aj tento šport je na vybitie energie, kde deti spravia niečo pre svoje zdravie a zároveň sa skvele baví. A ktovie, možno raz budú stáť aj vaše deti so zdvihnutou rukou v oktagone, kde im bude fandiť plná hala. Verte, vtedy budete na nich hrdí, že robia MMA, tak náročný, ale krásny šport.

VÝSLEDKY NAŠICH SÚŤAŽIACICH

DETI A MLÁDEŽ

Samuel Gabor (Fight club kenkyo Poprad) vs. **Simon Killik (MMA Sabinov):** Gabor REMÍZA 3 body - **Killik REMÍZA 3 body**

Kristián Polák (MMA Sabinov) vs. Jaroslav Peško (Fight club kenkyo Poprad): **Polák PREHRA 1 bod** - Peško 5 bodov

David Važan (Colloseum MMA Martin) vs. **Adam Pancíř (MMA Sabinov):** Važan REMÍZA 3 body - **Pancíř REMÍZA 3 body**

Simon Killik (MMA Sabinov) vs. Sebastián Peško (Fight club kenkyo Poprad): **Killik PREHRA 2 body** - Peško VÝHRA 4 body

JUNIORI

Martin Šoltýs (MMA Sabinov) vs. Roderik Lučaj (MMA Top Team Košice): **Šoltýs VÝHRA 5 bodov** - Lučaj PREHRA 1 bod

Oblasťná bežecká liga Prešov - Sabinov

SPORT FOR LIFE, L. Frančan, foto: archív klubu

Spolupráca športových klubov MARAS team Prešov a SPORT FOR LIFE Sabinov priniesla v sezóne 2019 pekné športové úspechy. V sérii oblastnej bežeckej ligy Prešov - Sabinov sa konalo 23 pretekov rôznej náročnosti. V rámci celkového hodnotenia získali naše ženy pekné umiestnenia. V kategórii ženy od 18 do 34 rokov získala 1. miesto Simona Čonková (MARAS team Prešov) a v kategórii ženy od 35 do 49 rokov získala 2. miesto Anna Frančanová (SPORT FOR LIFE Sabinov).

Naším bežkyňiam chceme týmto poďakovať a zaželať pevné zdravie a ďalšie krásne športové úspechy do novej sezóny 2020. ☞

MUŽI

Marek Havrila (MMA Sabinov) vs. Lukáš Čopík (MMA Top Team Košice): **Havrila VÝHRA 5 bodov** - Čopík PREHRA 1 bod

Dušan Mašlonka (Fight Kenkyo Club Poprad) vs. **Marek Havrila (MMA Sabinov):** Mašlonka PREHRA 1 bod - **Havrila VÝHRA 5 bodov**

Vlado Angelovič (MMA Sabinov) vs. Jakub Mistrík (Zao MMA Gym Prešov): **Angelovič VÝHRA 5 bodov** - Mistrík PREHRA 1 bod

Marek Molnár (Zao MMA Gym Prešov) vs. **Daniel Majiroš (MMA Sabinov):** Molnár PREHRA 2 body - **Majiroš VÝHRA 4 body**

Rastislav Antol (MMA Sabinov) vs. Jaroslav Kubiš (Fight Club Kenkyo Poprad): **Antol VÝHRA 5 bodov** - Kubiš PREHRA 1 bod. ☞

M-SR v silovom trojboji mužov a žien, Časť

V Častej sa 7.3.2020 uskutočnili majstrovstvá Slovenskej republiky v silovom trojboji žien, mužov a masters. Klub silového trojboja Sabinov poslal na súťaž 4 pretekárov a to Martina Hužvára, Matúša Triščíka, Pavla Kandráča a Martina Fedorčáka. Kvôli zraneniu Matúša Triščíka sa nakoniec do bojov zapojili len traja z nich.

Matúš Triščík, foto: archív klubu

V kategórii do 105 kg súťažil Martin Hužvár, ktorý sa tejto súťaže zúčastnil, aby sa nominoval na Majstrovstvá Európy v silovom trojboji dorastencov, ktoré sa mali konať začiatkom mesiaca máj v Dánsku, kde mohol bojovať o medailové pozície. Žiaľ, boli zrušené. Tomuto cieľu bola aj prispôbená celá stratégia na súťaži, keď Martin v drepe a v mŕtvom ťahu išiel iba dva pokusy namiesto troch povolených a aj napriek tomu sa umiestnil na druhom mieste výkonom v trojboji 725 kg (drep 285 kg, tlak 155 kg, ťah 285 kg). Martinov výkon a výsledok je o to vzácnejší, že ako dorastenec (18 rokov) dokázal poraziť oveľa starších a skúsenejších súperov, a to

aj keď nešiel na svoj maximálny výkon.

Pavol Kandráč hájil naše farby v kategórii do 120 kg, kde výkonom v trojboji 785 kg dokázal obhájiť striebro z minulého roku. Pavol si na súťaži zlepšil svoj osobný rekord v drepe o 7,5 kg, keď drepol s činkou o váhe 310 kg, tiež si o 2,5 kg zlepšil svoj výkon v tlaku na lavičke, kde jeho osobné maximum je te-

raz 192,5 kg. V mŕtvom ťahu Pavol potiahol činku o hmotnosti 282,5 kg.

V kategórii nad 120 kg sa predstavil Martin Fedorčák, ktorý napriek tomu, že sa na súťaži zlepšil v každej jednej

disciplíne sa umiestnil na nepopulárnom štvrtom mieste. Martin na súťaži dosiahol výkon v trojboji 660 kg (drep 240 kg, tlak 172,5 kg, ťah 247,5 kg).

Na záver sa chcem poďakovať našim pretekárom za to, aké výsledky dosahujú a chcem im zaželať veľa trpezlivosti a ďalších úspechov na súťažiach, ktoré ako dúfame sa už budú môcť uskutočniť v jeseni. Zároveň sa chcem poďakovať aj Mestu Sabinov za podporu a všetkým, ktorí nás podporia formou 2 % z dane. Viac informácií, fotiek, záznamov zo súťaží a výsledkov nájdete na našej FB stránke KST T+T Sabinov. «

Aktivity Klubu KST Slovan Sabinov

M. Grešák, foto: archív klubu

2.3.2020 ZELENÉ PLESO

Na plánovanú každoročnú tatranskú akciu sa nás zišlo sedem.

Snehu bolo dosť, takže sme lyže obuli hneď na parkovisku a namierili sme si to do doliny Kežmarská Biela voda. Trasa bola nenáročná a podmienky na bežkovanie vynikajúce. Osem kilometrov stúpania na Chatu pri zelenom plese (1 551 mnm) sme zvládli za 2h a 20 min. Zdolali sme 656 m stúpania a klesania pri dĺžke trasy 16 km.

5.3.2020 TELEVÍKEND NA LYSEJ

Redakcia relácie Televíkend pod vedením Marty Kacinovej 5. 3. 2020 navštívila pohorie Čergov a spolu s členmi KST Slovan Sabinov natočila reláciu o našom pohorí. Štart na chate Šport po zjazdovke až na vrchol Lysá. Slavo Perdík porozprával o pohorí a o tom, čo môžeme

vidieť z našich kopcov. Z Lysej sme sa zastavili pri pomníku partizánov a Oltár Kameň. Dušan Blaščák rozprával o tomto mieste a zvláštnom kameni. Cesta smerovala na chatu Čergov so zastávkou na Okruhlej, ktorú opísal Miro Grešák. Brodením sa po hlbokom snehu sme sa dostali až na sedlo Čergov, kde nás privítal chatár horskej chaty Čergov. Naše putovanie bolo pomalé, lebo stále sme točili, fotili, ba aj využili dron. Z chaty Čergov sme vyrazili až za súmraku, aby sme stihli

západ slnka na Lysej. Bola to ozaj nádhera pozerať sa na Vysoké Tatry a západ slnka za úžasnej viditeľnosti. Reláciu bolo možné sledovať 14.3.2020 na RTVS – Televíkend, alebo si ju môžete pozrieť v televíznom archíve RTVS.

8.3.2020 BIELA STOPA SNP-CLASSIC 2020

Jeden z členov KST prijal výzvu a po tridsiatich rokoch sa rozhodol že skúsi Bielu Stopu SNP. Trať Classic, 31 km, prevýšenie 1 100 m. Štart aj cieľ na Skalke pri Kremnici. Trať bola krásne upravená, snehu

plno a počasie ideálne. Pre netrénovaného bežkára Slava Perdíka, to bolo trochu ťažšie, ale trať zvládol.

14.3.2020 VOLOVSKÉ VRCHY

Trasa: Sloviniky-Pod Skalou-Lacemberská dolina-Svinská jama-Havrania hlava-Tatarkov kríž-Sedlo pod Krompašským vrchom-Sloviniky. Okruh s dĺžkou 23 km, stúpaním 946 m a klesaním 940 m patrí k stredne ťažkým túram, kde nestretnete skoro žiadnych turistov. Počasie jarné s peknými výhľadmi na Vysoké Tatry a okolité kopce a pohoria. «

Tvorme menej odpadu a bud' me zodpovední! Teraz je to dôležitejšie ako kedykoľvek predtým

Koronavírus zasiahol nielen Slovensko, ale paralyzoval väčšinu Európy a týka sa celého sveta. Tento problém sa dotkol všetkých oblastí nášho života a prináša mnohé obmedzenia. Nevynímajúc ani nakladanie s odpadmi.

Oddelenie komunálnych služieb

Viac ako hocikedy predtým je teraz dôležitá zodpovednosť. Týka sa nás všetkých. Či už v súkromnom živote, keď sa naozaj musíme správať zodpovedne a chrániť svoje zdravie, ale aj v ostatných oblastiach každodenného života, ktorý sa momentálne zúžil najmä na naše domácnosti.

BUĎME OHĽADUPLNÍ

V dôsledku situácie spôsobenej koronavírusom musíme oceniť aj prácu tých, ktorí zabezpečujú, aby základné služby ďalej fungovali. Nemáme na mysli len zdravotnícky personál a dodávateľov potravín, ale aj tých, ktorí majú na starosti odvoz a ďalšie spracovanie odpadu. Práve teraz je treba byť k pracovníkom zberových spoločností ešte viac ohľaduplní a trpezliví, keďže robia naozaj významnú činnosť a ani oni nie sú imúnni voči nákeze. Prosím, neukladajte odpad vedľa

kontajnerov, nevystavíte ich tak ďalšej manipulácii s odpadom, a tým znížite riziko ich prípadnej nákazy.

ČÍM MENEJ, TÝM LEPŠIE

Väčšina ľudí si chvíle, počas ktorých ostali uväznení vo vlastných domácnostiach, kráti upratovaním. Skúste však toto jarné upratovanie odložiť na neskôr, aby sa zbytočne v tejto situácii nepreplňovali kontajnery. Snažte sa tvoriť čo najmenej odpadu. Nakupujte len naozaj nevyhnutné veci, aby ste čo najviac predchádzali vzniku odpadu a ešte viac dbajte na to, aby ste triedili správne a do triedeného zberu vyhadzujete len poriadne stlačené plastové fľaše, krabice, plechovky či nápojové kartóny. A ak máte doma odpad, ktorý patrí na zberný dvor, a nijako vás neohrozuje, vydržte to a odložte návštevu zberného dvora na neskôr.

RÚŠKO NEPATRÍ DO TRIEDENÉHO ZBERU

Mnohých ľudí zaujíma to, že ako vlastne naložiť s použitým rúškom či respirátorom. Zákon o odpadoch so situáciou, akou je takáto pandémia, nepočíta. Podľa vyjadrenia Ministerstva životného prostredia SR, ktorý v tejto veci oslovil aj Úrad verejného zdravotníctva SR, treba s jednorazovými rúškami nakladať tak, ako s potenciálne infikovanými. Teda najlepšou možnosťou je ich po zložení vložiť do plastového vreca, umyť si ruky, odhodiť vrečko do zmesového odpadu a opätovne si poriadne umyť ruky a postupovať podľa hygienických pravidiel. V žiadnom prípade tieto rúška nepatria do triedeného zberu! Ak máte

rúško šité, tak ho nezabudnite po každom použití oprat' a vyžehliť, aby ste zlikvidovali potenciálnych nosičov nákazy. Čo s odpadom, ak som v karanténe?

Aj ľudia, ktorí sa už ocitli v karanténe z dôvodu návratu zo zahraničia alebo tí, u ktorých je podozrenie, že by mohli byť nakazení, tvoria vo svojich domácnostiach odpad. Je nevyhnutné, aby s odpadom nakladali veľmi zodpovedne. Odpad je potrebné vložiť do plastového vreca na odpadky a po každom ďalšom použití ho riadne zviazať. Po naplnení je treba vložiť toto vreco do ďalšieho vreca a takto uložený odpad držať doma, až kým nie sú známe výsledky testov alebo najmenej 72 hodín. Až po uplynutí 72 hodín alebo oznámení negatívnych výsledkov je možné tento odpad umiestniť do zberných nádob, aby sa čo najviac predišlo ďalším možným nakazeniam.

ENVI - PAK NAĎALEJ PLNÍ SVOJE ZÁVÄZKY

Aj OZV ENVI - PAK s plnou vážnosťou reflektuje na aktuálne udalosti a neustále zodpovedne pracuje na tom, aby plnila všetky zmluvné povinnosti svojich klientov a zabezpečovala služby triedeného zberu odpadu pre obce. Zamestnanci spoločnosti sú plne k dispozícii, takže je možné sa na nich kedykoľvek obrátiť. Komunikácia prebieha naďalej, avšak bezkontaktné – telefonicky alebo e-mailom.

Ako sa nateraz zdá, tým že Slovensko zareagovalo veľmi rýchlo „kúpilo si čas“, ktorý iné, doteraz veľmi zasiahnuté krajiny nemali. Hoci je situácia vážna, našťastie, zatiaľ nie je kritická. Veríme, že počet nakazených novým vírusom nebude prudko narastať, hoci vieme, že iste budú pribúdať. Preto vás prosíme, aby ste boli čo najviac zodpovední k svojmu okoliu. «

Máte otázky o triedení odpadu? Prinášame odpovede na tie najčastejšie

Oddelenie komunálnych služieb, zdroj: OZV ENVIPAK, a.s.

Od čoho závisí, koľko platíme za odpad?

Zber správne vytriedeného odpadu je pre obyvateľov zadarmo. Platia len za zmesový odpad, ktorý končí na skládke. Navyše, skládkovací poplatok je nastavený motivačne. Čím lepšie obyvatelia triedia, tým menej platí mesto za uloženie každej tony na skládku.

Musím obaly pred vyhodnotením umyť vodou?

Nie, nemusíte. Mierne znečistenie nevedí, v procese recyklácie dochádza k odstráneniu nečistôt.

Ako je to s papierovými obalmi na vajička či roľkami z toaletného papiera?

I keď už nie sú vhodné na recykláciu, dajú sa energeticky zhodnotiť. Preto ich treba vyhodiť do papiera.

Môžem hodiť do skla rozbité zrkadlo, keramiku či porcelán?

Zrkadlo obsahuje kovovú vrstvu a preto sa nedá recyklovať. Recyklovať sa nedá ani keramika a porcelán, preto patria do zmesového odpadu.

Kam patrí prázdny obal z laku na vlasy?

Plastové viečko zo sprejov patrí do plastov. Kovové obaly z lakov na vlasy, dezodorantov a pod. patria medzi kovo-

vý odpad. V našom meste sa tieto obaly umiestňujú do žltých kontajnerov alebo vriec.

Kam patria tégliky z jogurtov?

Patria do plastu, musia však byť bez hrubých zvyškov jedla. Viečka taktiež dávame do žltej nádoby k plastom.

Kam patria použité zubné kefky?

Zubná kefka sa skladá z viacerých materiálov, preto sa triedi podľa väčšinovej zložky. Prípadne ju môžete odovzdať v špecializovaných obchodoch, ktoré nájdete na webovej stránke www.ekosir.sk.

Kam vyhodím plastový obal od zubnej pasty či krému?

Plastové obaly z kozmetiky po jej spotrebovaní patria do plastov. Snažte sa však, aby obaly obsahovali čo najmenej zvyškov.

Kam vyhodím polystyrén?

Čistý obalový polystyrén (napríklad od malých spotrebičov) triedime ako plasty. Veľké kusy polystyrénu a stavebný polystyrén (izolačný) patria na zberný dvor.

Patria nápojové kartóny (nazývané aj tetrapaky) do papiera?

Nie, nepatria. Do papiera patrí len papier a bežné kartónové krabice. Nápojové kartóny (z mlieka, džúsov a pod.) sa zberajú spoločne s plastami a kovmi, teda patria do žltej nádoby alebo vreca.

Kde zistím, ako sa triedi v našom meste?

Informácie k triedeniu odpadu v našom meste nájdete na tomto linku:

<https://www.sabinov.sk/odpadove-hospodarstvo-kat> «

Retro tanečná noc s Real Street

Terézia Müllerová, foto archív klubu

Počas jarných prázdnin sme si pre členov skupiny Real Street pracujúcom pri MsKS pripravili Retro Tanečnú noc v MsKS spojenú s tanečnými workshopmi a zaujímavým programom. Táto akcia sa konala po prvýkrát s cieľom obohatiť bežné tanečné tréningy a dať do povedomia pohyb a tanec ako taký. Dňa 4.3.2020 o 15.00 h rodičia odovzdali svoje deti do rúk tréneriek a s počtom 13 detí sme mohli začať. Prvý bod programu boli tanečné workshopy. Išlo o krátku choreografiu s prvkami rôznych

hip-hopových štýlov, ktorú sa deti mali naučiť a následne zopakovať. Taktiež bol program spojený s krátkymi a dynamickými aktivitami, hrami na oživenie atmosféry a samostatné zabavenie sa. Ako odmenu za tanečné poobedie sme na večeru mali pizzu. Po výdatnej večeri nasledovala príprava na špeciálny Retro Tanečný Večer. Deti sa prezliekli do retro oblečenia, ktoré si mali za úlohu priňať a nasledoval tanečný battle, kde sa proti sebe postavili dvaja tanečníci. O výhercoví rozhodovala porota a vyhral ten, kto sa viac „predá“, lepšie zatancuje do danej piesne. Víťaz bol ocenený bohatou odmenou a ku koncu celého programu sme si všetci spoločne zatancovali na diskotéke. Na záver nesmel chýbať tanečný film, pri ktorom väčšina z detí aj tak zaspala od vyčer-

POMÁHAŤ A CHRÁNIŤ

Presne tieto slová môžem povedať, keď sa chcem aj touto cestou poďakovať Štátnej polícii v Sabínove.

Veľmi rýchlo, do 24 hodín, vypátrali osobu, ktorá mi peňaženku s vyššou finančnou hotovosťou, vypadnutou v nákupnom vozíku, vzala a neodovzdala pri pokladni jedného domáceho obchodného reťazca.

Sú ľudia a ľudia. Tým prvým patrí moje veľké a úprimné ďakujem. A tým druhým nuž, urobte si záver sami. Ďakujem.

Eva M.

pania. Ráno, po ťažšom vstávaní, sme sa naraňajkovali a spoločne zhodnotili deň. Zhodli sme sa na tom, že takáto akcia nás posúva tanečne, upevňuje vzťahy medzi nami a mali by sme ju organizovať častejšie. «

CITYSTONEDESIGN

Semmelrock
stein+design®

**Spoločne naplánujeme
Vašu dláždenú plochu.**

Ponúkame široký výber:

- dlažby,
- terasové platne,
- záhradná architektúra,
- plotový systém
- a ešte viac.

MASTAF, s.r.o., Prídavkova 188, Orkucany | 0911/908 639

ČO SA TO DEJE?

Pamätáte sa na to, ako sme sa koncom minulého roka naháňali a stresovali, aby sme na poslednú chvíľu nakupovali vianočné darčeky, množstvo potravín na sviatky, či dokončovali pracovné povinnosti? V tom zhone navyše znásobenom všadeprítomnou politikou a volebnou kampaňou sme s minimálnym záujmom sledovali akési chrípkové ochorenie v ďalekej Číne netušiac, že už o pár mesiacov zmení naše životy tak, ako by sme si to nevedeli predstaviť ani v najbujarejších snoch a ktoré by predčili aj tie najodvážnejšie sci-fi filmy. Aj vám sa ešte stále zdá, že to je akýsi zlý sen? Predstavte si, že by ste dnešný stav opisovali ľuďom na silvestrovskej zábave 2019. Asi by si myslel, že ste opitý alebo nevhodne vtipkujete.

red.

Francúzsky prezident E. Macron vystúpil 15.3.2020 v príhovore k národu so slovami: „Sme vo vojne, v zdravotnej vojne. Samozrejme nebojujeme proti armáde, ani proti inému národu. Ale nepriateľ je tu. Neviditeľný, nepolapiteľný. A postupuje.“

Začiatkom marca neviditeľný nepriateľ vstúpil do života každého z nás. Svet, aký sme poznali, sa nám všetkým za pár dní zrútil. Všetko sa zastavilo. Mestá, cesty, nákupné strediská i chrámy sa vyprázdňovali. Svetová výroba, doprava a služby sú paralyzované. Ľudia sú nabadaní, aby kvôli vlastnému zdraviu a zdraviu ostatných občanov odišli do rodinnej „karantény“...

Epidémie drvili ľudstvo už od čias antiky. Mali ďaleko ničivejšie dopady ako akýkoľvek ozbrojený konflikt v histórii. Boli to najmä mor, kiahne, cholera, chrípka a iné infekčné choroby, ktoré svojimi dôsledkami tvorili dejiny. V dnešnej civilizovanej Európe plnej antibiotík a očkovacích sér na to radi zabúdame. Staré choroby sa však vracajú a nové vznikajú.

Na lepšie pochopenie dnešnej situácie prinášame stručný prehľad niektorých podobných epidémií z minulosti.

MOR

Vedci na základe historických prameňov identifikovali tri veľké morové epidémie. Prvá prepukla v roku 541 v Etiópii (Egypte?) za vlády Justiniána I. Spôsobil ju baktéria *Yersinia pestis*, ktorú prenášali blchy parazitujúce na potkanoch a krysách. Podľa vládnuceho cisára dostala názov **justiniánsky mor**. Choroba sa šířila neuveriteľnou rýchlosťou. Podobala sa na chrípku. Keď ochorel jeden človek,

nakazil všetkých navôkol a tí za krátky čas zomreli. Lekári boli proti nemu bezmocní. Epidémia vrcholila na jar roku 542, keď v hlavnom meste Konštantinopole (dnešnom Istanbule) zomieralo vyše päťtisíc ľudí denne. Obete nestihli pochovávať, preto sa telá hromadili v kostoloch a boli zdrojom infekcie. Epidémia sa rýchlo rozšířila a zabila asi štvrtinu obyvateľov Byzantskej ríše a zlomila jej vojenskú moc. Odtiaľ sa mor bleskovo rozšířil do celého Stredomoria až do Gálie a Írska. V Európe, Ázii a Afrike zahubil v rozmezí rokov 541 až 750 takmer sto miliónov ľudí!

Vo forme ďalšej veľkej epidémie sa objavil až o šesťsto rokov neskôr a dnes ju poznáme pod názvom „čierna smrť“ (názov bol odvodený od toho, že telá niektorých pacientov boli pokryté čiernymi škvrnami). Prvé správy o vypuknutí moru pochádzajú z roku 1330 zo strednej Číny (zomreli 2/3 obyvateľov). Odtiaľ sa vojenskými a obchodnými presunmi rozšířil na západ. V roku 1347 bol mor zaznamenaný v Konštantinopole (dnes Istanbul) a Trapezunte (dnes Trabzon na pobreží Čierneho mora), ktoré mali intenzívne obchodné kontakty s ázijským východom. Mor zasiahol aj vojsko krymských Tatárov, ktorí sa neúspešne pokúšali dobiť janovský prístav Kaffa (dnes Feodosija) na Kryme a zdecimovaní morom nemali dost síl. Použili však lesť. Mŕtvolky svojich nakazených spolubojovníkov katapultovali cez hradby doprostred mesta, čím pravdepodob-

Je zaujímavé, že práve v Taliansku v 14. storočí vznikajú postupy na účinné opatrenia na zastavenie pandémie, ktoré sa uplatňujú aj dnes.

Jedno z prvých opatrení bolo uzatvorenie prístavov lodiam priplávajúcim z postihnutých oblastí. Museli čakať 40 dní a ak sa choroba neprejavila, boli vpustení do prístavu. Práve z talianskeho slova *quaranta* (štyridsať) sme prevzali slovo karenténa.

V Miláne sa v prvej vlne nákazy mor prakticky nevyskytol, pretože zamedzilo voľnému pohybu osôb a hermeticky uzavrelo mesto.

Počas moru boli zatvorené obchody, zakázané jarmoky a trhy, uzatvorené boli verejné kúpele, zakázané boli všetky slávnosti i stretnutia väčšieho počtu ľudí. Mestské rady obmedzili zasadnutia.

Zaviedlo sa používanie **rúška** (v tvare zobáka – na obrázku vpravo), **dezinfekcia** (dymom, do ktorého sa pridávali liečivé rastliny a vonné látky), **karanténa** (ľudia museli zostať doma, príbytky infikovaných boli označené a strážené). Obyvatelia boli nabadaní k **zvýšenej hygiene** (častým umývaniam rúk octom a vínom).

Morová maska mala pretiahnutý „zobák“ a stala sa symbolom čiernej smrti, ktorý nik nechcel vidieť. Maske nosili lekári, no jej tvar nemal odstrašiť – mal úplne iný význam. Do predĺženej nosovej časti masky sa dávalo korenie a vonné bylinky, aby človek necítil zápach hnijúcich tiel a mŕtvol. Táto maska je stále súčasťou Benátskeho karnevalu.

ne použili prvýkrát v histórii biologickú zbraň. Tatári následne ustúpili a preživší nakazení Janovčania utekali späť do Janova. Nedošli však domov. V októbri 1347 sa priplavila zdecimovaná obchodná flotila do sicílskej Messiny. Miestni vidiac, že na lodiach je veľké bohatstvo a sú prakticky bez ľudí, ich vyrabovali a mor rozniesli nielen po ostrove, ale prakticky do celej Európy. Medzi rokmi 1347 a 1352 si „čierna smrť“ vyžiadala asi 25 miliónov mŕtvych, čo bola približne jedna tretina vtedajšieho obyvateľstva! Je zaujímavé, že na Slovensku sa mor vyhol takmer celému Prešovskému kraju. Mor kosil Európanov opakovane a vo veľkom takmer štyri nasledujúce storočia. Mal na svojom konte takmer 200 miliónov mŕtvych.

Posledná morová pandémia v Európe vypukla v roku 1711 a doznievala do roku 1714. Zdalo sa, že mestá na ňu budú pripravené lepšie ako z predchádzajúcej epidémie z rokov 1678 – 1681, ktorá si vyžiadala obrovské obete. Na Šariši a Spiši zomrela vtedy tretina obyvateľov.

Jej dôsledky malo zmierniť cisárske nariadenie z roku 1710, aby sa zriaďovali na hraniciach monarchie morové kordóny. Boli to karanténne stanice, ktoré mali zadržiavať osoby aj tovar až na 40 dní s výnimkou prominentných utečencov. V Sabinove sa mor prvýkrát spomína v roku 1482. Pohromou však bol mor v roku 1600, pri ktorom zomrelo 800 obyvateľov, teda viac ako polovica obyvateľov mesta. V roku 1622 zomrelo počas

Pokračovanie zo s. 11 »

moru v Sabinove 736 ľudí a v roku 1645 382 obyvateľov. No najväčšia epidémia moru prišla v lete 1710. Do začiatku októbra 1711 pripravila o život 2278 obyvateľov mesta, teda viac ako všetkých stálych obyvateľov mesta. Keďže v tom čase sa tu zdržiavali kuruckí vojaci Františka Rákocziho II a rôzni utečenci, je vysoko pravdepodobné, že títo tvorili minimálne polovicu mŕtvych.

Neskôr sa v Európe vyskytovali už len jeho lokálne prejavy. Na pamiatku obetí moru sa po celej krajine stavali morové stĺpy. Najbližšie takýto pamätník môžeme vidieť v Prešove „pri Trojici“ alebo v Košiciach na námestí v parku, južne od divadla.

Mor ešte raz prepukol na území Indie a Číny v roku 1885. Zomrelo pri ňom vyše 12 miliónov ľudí.

Mor a ďalšie epidémie úzko súvisia s klimatickou anomáliou označovanou ako malá doba ľadová, ktorá znamenala

najchladnejšie obdobie za posledných 2000 rokov. Toto obdobie trvalo približne medzi 14. a 19. storočím. Spôsobil veľký hlad a značný úbytok obyvateľstva.

PRAVÉ KIAHNE

Ešte zákernejší ako mor je vírus z rodu Poxviridae, pôvodca pravých kiahní. Sú charakteristické typickým chorobným priebehom s typickými zmenami na koži.

Kiahne zavliekli do starovekého Ríma druhej polovice 2. storočia legionári. Podľahla im štvrtina obyvateľov, asi päť miliónov ľudí. Podľa niektorých historikov epidémia kiahní spustila mechanizmus, ktorý viedol o dve storočia neskôr k rozpadu Rímskej ríše. Kiahne sa vracali po celé generácie, takže voči nim získali Európania čiastočnú imunitu. Pre pôvodných obyvateľov Ameriky, kam ich španielski dobyvatelia zavliekli na prelome 15. a 16. storočia, však boli decimujúce. Za 100 rokov bolo vyhladených 90 % pôvodných obyvateľov. Pripravili o život i viacerých európskych panovníkov, napr. anglickú kráľovnú Máriu I. a jej

manžela, španielskeho kráľa Ľudovíta I., či francúzskeho kráľa Ľudovíta XV.

Odhaduje sa, že len počas 20. storočia táto choroba zahubila 300-500 miliónov ľudí. Ešte v roku 1967 ochorelo 15 miliónov ľudí a 2 milióny ich zomrelo. Ochorenie bolo vďaka vakcinačnému programu WHO zneškodnené v roku 1979. O devastačnom účinku pravých kiahní svedčí fakt, že ak by ich niekto premenil na prášok a rozsypal hoci len 200 g na akomkoľvek rušnom mieste sveta, zmenil by chod ľudstva.

CHOLERA

Do Európy prenikla pravdepodobne z oblasti Indie už v roku 1830. Najprv sa dostala do Ruska, odtiaľ sa rýchlo rozšírila do severských štátov a Nemecka.

Začiatkom novembra 1830 začali vojská habsburskej monarchie bleskovo obsadzovať hraničné priechody s Haličou (dnes Podkarpatské vojvodstvo) a narychlo postavili aj drevený plot (dodnes vidieť na hranici jeho pozostatky).

Pokračovanie v nasledujúcom čísle

SPOMÍNAME

Dňa 12. apríla uplynie jeden rok čo nás náhle opustila naša dcéra

MONIKA ČIČÁKOVÁ rod. MOLČANOVÁ.

Ti, ktorí ste ju poznali, venujte jej spolu s nami tichú spomienku a modlitbu. S láskou spomínajú rodičia a súrodenci s rodinami.

„Kto žije v srdciach svojich milých, nie je mŕtvy, je len vzdialený.“

Dňa 29. apríla by sa dožil 90 rokov náš drahý, milovaný manžel, otec, dedko a pradedko

VALENTÍN KORMOŠ.

Dňa 8. marca sme si pripomenuli pätnásť výročie, čo nás navždy opustil náš otec, dedko a pradedko

MARTIN JURICA.

Ti, čo ste ho poznali, venujte mu tichú spomienku.

Ďakujeme všetkým, ktorí sa prišli rozlúčiť 25.2.2020 s pánom

JÁNOM VRÁBĽOM

na jeho poslednej ceste. Ďakujeme všetkým, ktorí sa aktívne podieľali na obrade v kostole aj v dome smútku, ďakujeme zúčastneným aj za kvetinové dary, ale hlavne za počť účasti a spolupatričnosti, ktorý nás posilnil v ťažkej chvíli. "Aj keby som mal kráčať tmavou dolinou, nebudem sa báť zlého, lebo ty si so mnou, pane". On tam naozaj bol, aj vďaka Vám. Ďakujeme, smútiaca rodina.

Kúpim 3 - izbový, alebo 4-izbový byt, prípadne rodinný dom v Sabinove.
T. č. 0944 429 706

Náš týždeň s FENOMÉNNI SVETA

Základná škola na Komenského ulici v Sabinove sa dlhoročne snaží implementovať inovatívne spôsoby do výučby. Naši žiaci tak majú možnosť získať zručnosti potrebné pre život v 21. storočí, akými sú tímová spolupráca, čítanie a počúvanie s porozumením, či kritické myslenie. Sme jednou zo škôl na Slovensku, ktorá využíva vzdelávacie materiály Fenoméno sveta neziskovej organizácie EDULAB, ktoré sú určené na medzipredmetovú výučbu.

Katarína Kurucová, foto: archív školy

Pred jarnými prázdninami žiaci 6.B triedy absolvovali projektový týždeň s fenoménom VZDUCH. Pri takejto výučbe žiaci nenadobudli informácie izolovane, v rámci jednotlivých školských predmetov, ale podľa zvolenej témy. Takto získali poznatky a vedomosti v súvislostiach, ucelene, čo je presne to, akým spôsobom by mali nazeráť na problémy a ich riešenie aj neskôr v bežnom živote. Počas týždňa spoznali vzduch z každej stránky. Vnímali

jeho fyzikálne vlastnosti, jeho chemické zloženie, vzduch ako podmienku pre život, chápali ho tiež ako geomorfologický činiteľ aj ako historický míľnik pri ovládnutí vzdušného priestoru v minulosti...

Od neziskovej organizácie EDULAB, organizátora projektu, sme získali kompletne spracované vzdelávacie materiály v digitálnej aj tlačenej podobe. O ich kvalite svedčí aj to, že využívajú aj vzdelávacie videá od britskej televízie BBC, ktoré patria medzi najkvalitnejšie na svete. Silnou stránkou materiálov je, že deti vedomosti objavujú formou expedície, čiže atraktívne putujú za poznáním. Ide teda o zážitkové vzdelávanie, ktoré žiakom našej školy sprostredkovalo tému ich vlastnou skúsenosťou.

Realizácia projektového týždňa nie je jedinou implementáciou daného projektu v našej škole. Dve triedy piatakov spoznávajú fenomén VODY v rovnako pomenovanom predmete Fenoméno sveta, ktorý sme zaviedli v tomto školskom roku. Daný predmet majú v svojom rozvrhu a s jednotlivými fenoménmi sa budú postupne oboznamovať aj v ďalších rokoch.

V neposlednom rade sme veľmi radi, že sme jednou zo 100 škôl na Slovensku, ktorá získala materiály k najnovšie spracovanému fenoménu PENIAZE. Na tento fenomén sa už teraz tešia naši deviatici, ktorí ho spoznajú počas projektového týždňa. «

ZÁKLADNÁ ŠKOLA,
UL. 17. NOVEMBRA 31
V SABINOVE

VÁŽENÍ RODIČIA,

srdečne Vás pozývame na zápis detí do 1. ročníka pre budúci školský rok 2020/2021. Z dôvodu zrušenia Dňa otvorených dverí Vám touto cestou chceme poskytnúť informácie o našej škole.

Vzdelávanie – 1. stupeň:

- **hravé čítanie** v 1. ročníku pre posilnenie čítania hravou formou,
- od 1. ročníka **cudzí jazyk**,
- **čítanie s porozumením** v 3., 4. ročníku pre rozvoj čitateľskej gramotnosti,
- posilnenie časovej dotácie **matematiky** v 2., 3. ročníku.

Vzdelávanie – 2. stupeň:

- **čítanie s porozumením** v 5., 6. ročníku pre rozvoj čitateľskej gramotnosti,
- posilnenie časovej dotácie **matematiky** v 5. - 9. ročníku,
- posilnenie časovej dotácie **anglického jazyka** v 5., 6. ročníku,
- pre prípravu na **Testovanie T2 a T9** delená hodina MAT a SJL.

Vzdelávanie žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami:

- odborná pomoc školskej špeciálnej pedagogičky a asistentov,
- bezbariérová úprava interiéru vrátane schodiskovej plošiny,
- vzdelávanie žiakov so všeobecným intelektovým nadaním,
- nový predmet **obohatenie** pre žiakov s všeobecným intelektovým nadaním.

Benefity:

- priebežné testovanie žiakov KOMPARO zakúpené školou,
- vysoká úroveň vybavenia odborných učební, laboratórií,
- tuzemské a zahraničné exkurzie, aktívna účasť v súťažiach na rôznych úrovniach,
- škola v prírode, lyžiarsky, plavecký výcvik,
- 6 oddelení ŠKD,
- široká ponuka záujmovej činnosti,
- aktívny žiacky parlament.

Všetky ostatné informácie, najmä týkajúce sa zápisu do školy, nájdete na web stránke školy:

<https://zsnovsab.edupage.org>

Tešíme sa na Vás!

VYSTAHOVALECTVO

Mohlo by sa všeobecne povedať, že neni u nás teraz takého človeka, ktorý so svojím hospodárskym položením úplne bol by spokojný. Sťažuje si remeselník, však pre veľkú konkurenciu len veľmi málo získá a výdavkov má vyše hlavy. To isté je aj s roľníkom, lebo čo zo zeme s ťažkou prácou si vyberie, to hneď musí speňažiť, a okamžite aj vydať. Ani remeselník, ani roľník nemôže ší teda ušporiť nič. No a o robotníkovi ani reči! Ten z tej dennej mzdy so svojou rodinou jakosi umeleckým spôsobom vyžije: pravdepodobne ani neje...

Ináč bolo to ešte len pred 3—4 rokmi. Vtedy každá vrstva robotných ľudí bola so zárobkovými pomerami spokojná. A po ťažkej týždennej práci v nedeľu každý bol pánom, niektorý z nich vyzeral ani župan, mal pekný oblek, peňaženku plnú, ušlo sa aj na zábavu... Ešte aj tí nezamestnaní — čo len z podpory žili — nejako veselšie sa mali...

Teraz tá spokojnosť a veselosť už pomínula, každý chodí so smutnou tvárou a s prázdnu peňaženku. Akoby každého obťažovala tá myšlienka: len preč odtiaľ a ísť tam, kde je lepšie! Ísť tam, kde je práca a za prácu aj slušne zaplatia.

A všetko to urobila tá nešťastná svetová vojna a najnovšia hospodárska kríza malých ľudí.

Sníva sa nám najprv o tej blaženej Amerike, kde dostane človek doláre, ktoré tak dobré je premenovať na naše peniaze! Ale všetko je marné! Nemôžeme! Hranice sú sedemnásobnými betonovými

Sabinov v regionálnej tlači v prvej polovici existencie ČSR

red.

V tomto vydaní prinášame skrátený príspevok z 30.1.1927 o vysta-hovalectve. Hospodárska situácia po prvých rokoch nového štátu sa síce rýchlo zlepšovala, ale nebola ideálna. Preto ľudia opäť hľadajú cesty ako odísť za lepším životom do zahraničia, kde si môžu dobre zarobiť a s majetkom sa vrátiť domov ako "páni". Najatraktívnejšia krajina emigrantov, USA, však nechce nové pracovné sily. A to už necelé 3 roky pred "čiernym piatkom", ktorý spustil svetovú hospodársku krízu.

Prinášame tiež dôkaz, že v tých časoch ešte na našom území vyčíňala španielska chrípka a tesne za hranicami, v Poľsku, cholera.

vrátiť pozatvárané, možno sa cez nich dostať iba s tým túžobne očakávaným vízumom, ktoré pre nízku kvótu prisťahovalcov do Spojených Štátov Severoamerických obdržíme azda o desať rokov.

A jaké pekné plány sme mali!...Tam si zarobiť, doláre odoslať domov a keď už budeme mať peňazi nadostač, vrátíme sa, kúpime si domček, kúpime si role, boli by sme blažení, však aký je to dobrý cit, keď človek v blaženosti môže žiť doma vo svojej vlasti...

Dosiaľ koľkým sa už to podarilo, pišne zasielajú doláre a pekné dary zpoza Oceána, niektorí prišli k nám na návštevu, mnohí s peniazmi už navše. A zbadateľný je na nich blahobyť.

Len nám toho osud nedopraje...

Probujeme tedy inde, kde je práca ťažšia, ale predsa je. A kam sa ľahčejšie možno dostať. Odcestujeme tedy do Francie, Kanady a Argentinie a zkusíme, že tam naše živobitie lepšie je nám zabezpečené, ako u nás.

Iné štáty po celom svete majú ešte aj včul vojny: jeden štát s druhým, v iných štátoch sú zase občianske vojny, kde sa svojí zabijajú. My sme aspoň od takých, ľudské životi ničiacich hrozných vecí oslobodení...

Ale predsa musel nám na um prísť ten predvojnový dlhý čas a potom to povojnové krátke obdobie, keď výstahovanie išlo ľahčejším spôsobom. A najmä pred vojnou! ...

Úfame, že v našej vlasti neodlho nastanú tiež také pomery, kedy sa nebudeme žiadať do cudzozemska, keď už bude mať tu tiež každý človek práce, peniazí a blahobytu!

Publikované v pôvodnej verzii, vyšlo v Sabinove 30. januára 1927

Kolera v susedstve. V Poľsku v okrese haličskom. teda v susedstve nám bezprostrednom, kolera denne 20 — 30 ľudí usmrť. Tá strašná nemoc mohla sa očakávať po vojne, keď mnoho-mnoho mrtvôl ostalo nezakopaných.

Španielka v Košiciach a v Špiskej Novej Vsi. V obidvoch mestách mnoho podozrivých onemocnení sa vyskytlo, preto vrchnosti nariadili zatvorenie viacerých škôl. Nemoc teraz není nebezpečná. Smrtných pádov nebolo.

**R • K
SL • VENSKÉH •
DIVADLA
2 • 2 •**

a SABINOV

(nl), foto archiv autora)

V treťom pokračovaní nášho teatrológického seriálu sa opäť vrátime v časovej osi na začiatok dvadsiatych rokov minulého storočia, kedy Bratislava (samozrejme, okrem iného) žila čulým ru-

chom príprav otvorenia Slovenského národného divadla.

Jeho vznik nebol jednoduchý, hoci na území dnešného Slovenska pôsobili celé desaťročia profesionálne prevažne kočovné divadelné spoločnosti, zväčša hrajúce v nemeckom a maďarskom jazyku. Silná maďarizácia však brzdila národno-obrodenecké myšlienky, ktoré po Rakúsko-Uhorskom vyrovnaní v roku 1867 boli potlačené ešte radikálnejším spôsobom. Nehovoriac o divadle v slovenskom jazyku. Maďarské úrady cieľavedome obmedzovali akúkoľvek slovenskú iniciatívu. O vzniku profesionálneho divadla tu teda nemohlo byť ani reči. V roku 1872 však vzniká v Turčianskom sv. Martine „Slovenský spevokol“, ktorý vo svojej štruktúre zahŕňa aj

divadelnú činnosť. Štefan Krčméry (*básnik, literárny historik a kritik, publicista, prekladateľ, správca Matice slovenskej, jeden zo signatárov Martinskej deklarácie z 30. októbra 1918 — poz. autora*) ho nazval „Majákom v tme“. Divadelný historik Karol Mišovic v tejto súvislosti hovorí (citujem): „Divadelná činnosť Slovenského spevokolu postupne získavala jasnú integritu a zlepšovala kvalitu a tak do roku 1920 svojou úrovňou a myšlienkou pomyselné nahradzal absentujúce slovenské národné divadlo. Preto ten „maják v tme“, ktorý dával nádej Slovákom aj v čase absolútnej národnostnej a kultúrnej neslobody“.

Vhodné podmienky pre založenie slovenského národného divadelného stánku nastá-

li až vznikom Československej republiky. Nebyť však Vavra Šrobára, ministra s plnou mocou pre správu Slovenska, tak by Slováci na otvorenie SND čakali asi dlhšie. Bratislava sa vznikom republiky stala slovenským administratívnym a kultúrnym strediskom, no napriek tomu nebol v národnostne rôznorodom meste záujem o slovenské divadlo. Ale Šrobár a iní politickí predstavitelia nového štátu cítili nutnosť vzniku inštitúcie, ktorá by z umeleckej stránky reprezentovala národnú a jazykovú jednotu Slovákov. Preto môžeme zjednodušene povedať, že kým české národné divadlo vzniklo „zdola“, teda z iniciatívy ľudu („Ná-

Pokračovanie na s. 15 »

Pokračovanie zo s. 14 »
rod sobě“!), slovenské, naopak, z politickej iniciatívy, t. j. „zhora“. Po vzniku novej republiky bolo potrebné získať podporu mladej generácie pre mladý štát. Hlavnú úlohu v tomto smere mali zohrať školy. Tých starších malo presvedčiť divadlo. Politika tak ovplyvňovala umelecký vývoj slovenského profesionálneho divadla už od počiatku.

pôvodných i prekladových drám) a najmä profesionálni umelci. A tak si svoju existenciu muselo na začiatku zabezpečiť prostredníctvom českých tvorcov, českého repertoáru a hraním v českom jazyku. Ani slávnostné otváracie predstavenia (*opera Bedřicha Smetanu „Hubička“* /1. 3. 1920/ a *činoherná dráma bratov Aloise a Viléma Mrštíkovicov „Maryša“* /2. 3. 1920/ - poz. autora) neboli odohrané v sloven-

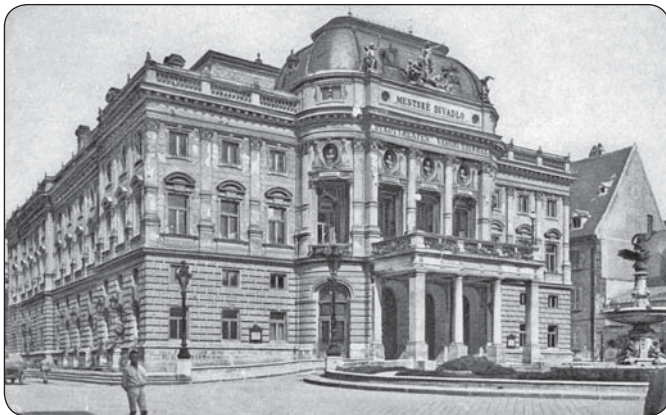
študenti oddelenia herectva pražského (Olga Kňážská, Lenka Kozlíková, Stefan Letz) k nevôli svojho profesora herectva Jaroslava Hurta dobrovoľne predčasne končia štúdium na dramatickom oddelení pražskej Státní konzervatoři hudby. Aktivný režisér a herec ND v Prahe „povojanovskej“ generácie odchod najviac zazlieval práve dvadsaťdeväťročnému Borodáčovi, dosahujúcemu slušné študijné výsledky. Ten napriek tomu svoje rozhodnutie nemení a spolu so svojou budúcou manželkou Oľgou Országhovou s ukončeným zimným semestrom druhého ročníka z Prahy odchádza ešte pred uzavretím školského roka. Podľa už vyššie spomenutého divadelného historika Karola Mišovica sa v archíve Divadelného ústavu nachádzajú len tri vysvedčenia Janka Borodáča (dva polroky prvý ročník, prvý polrok druhý ročník). Zmienka o absolutoriu Borodáča a Országhovej sa nenachádza ani vo „Výroční zpráve“ za školní rok 1923-1924, ktorá obsahuje presný menný súpis všetkých absolventov pražského konzervatória od roku 1919. Odišli skôr, ako absolvovali záverečné

skúšky. Podľa dokumentov Archívu hlavného mesta Prahy, obaja dobrovoľne vystúpili zo školy 18.6.1921, takže štúdium nemohli oficiálne ukončiť. Až po preskúmaní všetkých oficiálnych dokumentov bolo možné definitívne vyvrátiť roky zaužívanú verziu, že Janko Borodáč a jeho manželka Oľga, rodená Országhová boli prvými slovenskými vyškolenými hercami. Stali sa síce prvými odborne vzdelanými slovenskými divadelníkmi, ale školu oficiálne nedoštudovali.

15. augusta 1921 sa spoločne so svojimi už spomenutými spolužiakmi hlásia v Košiciach do SND II. , tzv. Maršky. Do svojho diára si k tomuto dátumu Janko Borodáč píše poznámku: „Stal som sa profesionálnym hercom“ (*Borodáč, Janko. Osobný zápisník /1921/, Divadelný ústav Bratislava-pozn. autora*).

Zdroj: Divadelný ústav Bratislava, Mgr. art. Karol Mišovic - REŽISÉR JANKO BORODÁČ VO VÝVINE SLOVENSKEJ ČINOHRŤ; Karol Mišovic, divadelný historik, v rozhovore s Mirom Dachom, dramaturgom Činohry SND.

(pokračovanie v májovom vydaní Spravodajcu)

Sídlom SND sa stala budova Mestského divadla v Bratislave (na pohľadnici z roku 1926, ešte s maďarským názvom Városi színház na priečelí), o ktorú sa sprvu muselo deliť s nemeckými a maďarskými súbormi.

Slovenské národné divadlo začalo svoju činnosť oficiálne 1. marca 1920. Napriek tomu, že chýbali najdôležitejšie zložky – budova, repertoár (nedostatok

čine. Takže „Slovenské“ v názve divadla nebolo verné tomu, čo sa dialo na javisku.

Zrejme aj to bol dôvod, prečo Borodáč, Országhová a ďalší

Poznáte, po kom je pomenovaná vaša ulica?

seriál

Jesenského ulica

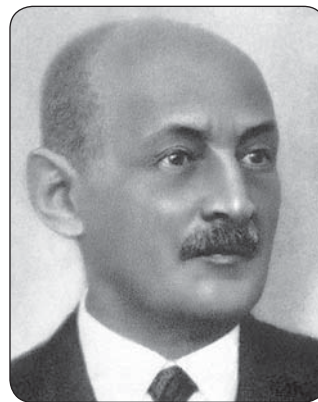
Juraj Vrábel ml.

Spisovateľ Janko Jesenský je verejnosti známy ako literát, ktorý vynikal humorom a ostrovtipom. Ten sa mu stal vhodným výrazovým prostriedkom na to, aby pranieroval malomeštiactvo, pokrytečstvo a korupciu.

Slovenský literárny klasik sa narodil 30. decembra 1874 v Martine. Jeho otec Ján Jesenský – Gašparé bol bývalým kapitánom slovenského dobrovoľníckeho vojska v rokoch 1848 – 1849. Zároveň bol advokátom a spoluorganizátorom Memoranda národa slovenského, či spoluzakladateľ Matice slovenskej.

Janko Jesenský študoval v Banskej Bystrici, neskôr v Rímskej Sobote. Po maturite v Kežmarku absolvoval Právnickú akadémiu v Prešove. V Kluži získal doktorát a v roku 1905 zložil advokátske skúšky v Budapešti. Ako advokátsky koncipient pracoval v rôznych slovenských mestách. Samostatnú právnickú prax vykonáva v Bánovciach nad Bebravou. Pred vypuknutím prvej svetovej vojny sa oženil s Annou Bottovou, dcérou Júliusa Botta, ktorý sa ako historik venoval výskumu k dejinám štúrovskej generácie.

Ako vojak rakúsko – uhorskej armády sa po prechode k československým légiám stáva jedným z jej najznámejších

Slovákov. Po návrate domov sa zapojil do politického života prvej Československej republiky. V rokoch 1930 – 1939 sa stal podpredsedom Spolku slovenských spisovateľov. Tým sme sa dostali k literárnej tvorbe právnika, vojaka, politika a najmä spisovateľa. Zo školských lavíc sú nám známe najmä Malomestské rozprávky, či legendárna Pani Rafíková. Televíznym divákom je známa sfilmovaná poviedka Čara, ktorá bola uvedená pod názvom Oko za oko.

Niektorí politológovia, sociológovia, či historici poukazujú

na nadčasovosť jeho najznámejšieho románu Demokrati. V ňom Jesenský nastavil zrkadlo rôznym predvolebným kortešačkám, či úplatkom a dal tak facku politikom, ktorých vo svojom živote pozoroval. Ak si román prečítame a porovnáme s dneškom, vidíme, ako sme tak niekedy sami počas kampaní svedkami toho, že sa zmenila len doba, no ľudia veľmi nie. Odkaz veľkého umelca a humanistu ostal v našej literatúre pevne zakotvený, a to aj napriek tomu, že 27. decembra 1945 Janko Jesenský umiera v Bratislave. Presne mesiac pred smrťou, 27. novembra, ho zastihne správa, že mu bol udelený titul národný umelec. Stáva sa tak prvým Slovákom, ktorému tento titul patrí. O päť rokov neskôr boli jeho telesné pozostatky prenesené na Národný cintorín do Martina. Nám v Sabinove je známy nielen z kníh, ale aj pri prechádzke mestom, kde si môžeme jeho meno všimnúť v názve ulice. «

Coronavirus COVID-19

Vážení Sabinovčania, vzhľadom na celospoločenské udalosti v súvislosti s KORONAVÍRUSOM /COVID - 19/ si vás dovoľujeme informovať, že činnosť MsKS a ŠA v Sabinove je od 10.3.2020 do odvolania nasledovná:

MsKS v Sabinove - ZATVORENÉ

Športový Areál - ZATVORENÉ

Mestská knižnica - ZATVORENÉ

Kino Torysa - ZATVORENÉ

Kultúrno informačné centrum - ZATVORENÉ

Sú ZAKÁZANÉ všetky verejné podujatia

športovej, kultúrnej,

spoločenskej či inej povahy.

Všetky informácie vám

spostredkujeme prostredníctvom:

zivotvsabinove

riaditel@kulturnestredisko.sk

051/4521 251